

Samenvatting

Kennisabsorptievermogen is het vermogen om relevante kennis te identificeren, zich deze eigen te maken en te benutten. Het stelt kennisinstellingen in staat om nieuwe kennis te genereren en bedrijven om te innoveren.

Een goed ontwikkeld kennisabsorptievermogen is belangrijker dan ooit te voren. De snelheid waarmee kennis geproduceerd wordt, neemt gestaag toe. Wetenschappers en ontwikkelaars van innovaties merken dat steeds meer relevante nieuwe kennis uit andere landen komt. Steeds meer komt ook uit andere disciplines en organisaties, terwijl kennisinstellingen en bedrijven zich almaar meer specialiseren.

Tegen deze achtergrond hebben de bewindslieden van Economische Zaken en van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap de AWTI gevraagd:

Hoe kan het kennisabsorptievermogen van Nederlandse kennisinstellingen en van bedrijven in Nederland worden versterkt? Welke rol kan de overheid hierin spelen?

De AWTI komt in zijn advies tot de conclusie dat een aantal kenmerken van het Nederlandse onderwijs, de arbeidscultuur en de publieke kennisbasis het kennisabsorptievermogen van kennisinstellingen en bedrijven ten goede komen. Het onderwijs kent een accent op 'leren leren' en leren toepassen. De arbeidscultuur biedt kenniswerkers relatief veel autonomie en schept veel ruimte voor internationale en publiekprivate samenwerking. De beschikbare kennisbasis is breed.

Daar staan echter een paar ontwikkelingen tegenover die het kennisabsorptievermogen ongunstig beïnvloeden. Ten eerste, het vermogen van Nederlandse kennisinstellingen om internationaal toptalent aan te trekken, komt steeds meer onder druk te staan. Ten tweede, de arbeidsmobiliteit op *mid-career* niveau tussen kennisinstellingen en bedrijven is beperkt. Ten derde, terwijl de samenwerking in de onderzoeksprogrammering is toegenomen sinds de invoering van het topsectorenbeleid, is die 'op de werkvloer' tussen onderzoekers uit kennisinstellingen en bedrijven juist afgenomen. Ten vierde, de intermediaire functie tussen kennisontwikkeling en kennis toevoeging die van oudsher bij de TO2-instellingen was belegd, komt onder druk nu deze instituten krimpen en zich anders in het stelsel positioneren.

Het is de taak van kennisinstellingen en bedrijven zelf om hun kennisabsorptievermogen op peil te houden. Het is aan de overheid om dit te faciliteren. Dit kan door het publieke kennis- en innovatiesysteem zo in te richten dat het responsief is, dat een tekort aan kennisabsorptievermogen tijdig wordt opgemerkt en dat erop wordt gereageerd. Met het oog daarop, beveelt de AWTI de bewindslieden van OCW en EZ het volgende aan (hier verkort weergegeven – zie de hoofdttekst voor de volledige aanbevelingen):

- 1 **Houd de ontwikkeling van het kennisabsorptievermogen continu in de gaten:** i) investeer daartoe meer in toekomstverkenningen (*foresight*), ii) neem kennisabsorptievermogen mee in onderzoeksvisities, iii) monitor het functioneren van de TO2-instellingen op het ontstaan van 'structurele gaten' in het kennisabsorptievermogen, en iv) intensiveer het gesprek met bedrijven – niet alleen grote bedrijven, maar ook mkb – over de aansluiting van opleidingsaanbod en publiek onderzoek op hun behoeften.
- 2 **Onderhoud de basis van het kennisabsorptievermogen:** i) waarborg dat de Nederlandse wetenschap daartoe over genoeg vrij beschikbare middelen beschikt, ii) stimuleer publiekprivate samenwerking 'op de werkvloer' via meer programmatische ondersteuning (subsidies) en meer gezamenlijke (publiekprivate) investeringen in onderzoeksfaciliteiten, iii) houd Nederland aantrekkelijk voor jong talent en toptalent door gerichte investeringen en een aantrekkelijker vestigingsklimaat, iv) stimuleer arbeidsmobiliteit over grenzen heen en tussen bedrijven en kennisinstellingen, en v) zie erop toe dat de intermediaire rol in het kennis- en innovatiesysteem adequaat wordt ingevuld.
- 3 **Tref maatregelen waar nodig:** i) intensiveer de samenwerking met andere landen waar de Nederlandse wetenschap de aansluiting met mondiale ontwikkelingen dreigt te verliezen, ii) overleg met het bedrijfsleven over maatregelen om het kennisabsorptievermogen op peil te houden.